

ДОСТУП ДО ІНФОРМАЦІЇ ЯК ОСНОВА ЕФЕКТИВНОЇ АДВОКАЦІЇ СПІЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ ГРОМАДЯН ПЕРЕД ОРГАНАМИ ВЛАДИ

Зміст

Хто має право на інформацію?

Що таке публічна інформація?

Що таке презумпція відкритості публічної інформації?

Гарантії доступу до публічної інформації

Хто має право на доступ до публічної інформації?

До якої інформація є відкритий доступ?

Яка інформація є особистою?

Що відноситься до інформації з обмеженим доступом?

Як особа може реалізувати своє право на інформацію?

Хто є розпорядником інформації?

Що має містити запит на інформацію?

Яким є термін надання відповіді?

Чи встановлюється плата за надання інформації?

Хто несе відповідальність за порушення вимог Закону України «Про доступ до публічної інформації»?

До кого оскаржити порушення права на доступ до інформації?

Що таке відкриті дані?

Доступ до інформації про розпорядження бюджетними коштами та майном

Що таке система Prozorro?

Як проводяться закупівлі?

Як працює «Prozorro» під час воєнного стану?

Хто контролює тендерні закупівлі?

«Прозорро. Продажі»

Чи існують обмеження в доступі громадян до публічної інформації, пов'язані з дією в державі правового режиму воєнного стану?

Рекомендації запитувачам інформації

Право на доступ до інформації гарантоване [статтею 34](#) Конституції України, а саме: право кожного на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань; право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб на свій вибір.

[Стаття 10](#) Європейської конвенції з прав людини передбачає право кожного на свободу вираження поглядів. Це право включає свободу дотримуватися своїх поглядів, одержувати і передавати інформацію та ідеї без втручання органів державної влади і незалежно від кордонів.

Закріплене [Конституцією України](#) право на інформацію передбачено, насамперед, Законами України [«Про інформацію»](#), [«Про доступ до публічної інформації»](#) та іншими нормативно-правовими актами.

Закон «Про доступ до публічної інформації» був ухвалений в Україні у 2011 році і [за інформацією](#) авторитетної організації *Centre for Law and Democracy* (CEDEM) тривалий час входив у десятку найкращих законів з доступу у світі.

[Метою](#) Закону України «Про доступ до публічної інформації» є забезпечення прозорості та відкритості суб'єктів владних повноважень і створення механізмів реалізації права кожного на доступ до публічної інформації.

Інформаційні запити стали для журналістів та громадських активістів ефективним інструментом отримання важливої для суспільства інформації. Завдяки активному використанню механізмів доступу в перші п'ять років дії закону громадянському суспільству вдалося відкрити інформацію про діяльність державних та комунальних підприємств, розпорядження бюджетними коштами та майном, декларації чиновників та багато інших відомостей. Також громадяни отримали доступ на засідання місцевих рад та Верховної Ради України.

Але спливає час, і на зміну першопроходьцям публічності приходять нове покоління громадських активістів та чиновників.

Метою цієї публікації є підвищення обізнаності громадян з можливостями реалізації їхнього права на доступ до публічної інформації та використання отриманої інформації для ефективної адвокації спільних інтересів громади перед органами влади. Одночасно ця публікація стане в нагоді посадовим особам, аби повноцінно виконувати вимоги закону та уникати порушень. овим особам, аби повноцінно виконувати вимоги закону та уникати порушень.

Хто має право на інформацію?

Кожен має право на інформацію, що передбачає можливість вільного одержання, використання, поширення, зберігання та захисту інформації, необхідної для реалізації своїх прав, свобод і законних інтересів.

Що таке публічна інформація?

[Публічна інформація](#) – це відображена та задокументована будь-якими засобами та на будь-яких носіях інформація, що була отримана або створена у процесі виконання суб'єктами владних повноважень своїх обов'язків, передбачених чинним законодавством, або яка знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації.

Що таке презумпція відкритості публічної інформації?

Закон України «Про доступ до публічної інформації» передбачає, що публічна інформація є відкритою, крім випадків, установлених законом. На практиці це означає, що насамперед діє презумпція, відповідно до якої вся публічна інформація вважається не секретною (відкритою), якщо інше не встановлено законом.

В основі такої презумпції відкритості публічної інформації лежить принцип прозорості та відкритості діяльності суб'єктів владних повноважень. Він похідний від конституційного принципу народовладдя, згідно з яким носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ. Відповідно до [статті 5](#) Конституції України саме народ здійснює владу безпосередньо через органи державної влади та органи місцевого самоврядування.

Гарантії доступу до публічної інформації

Закон України «Про доступ до публічної інформації» у [статті 3](#) встановлює ще й низку додаткових гарантій. Зокрема, право на доступ до інформації забезпечується:

- покладанням на розпорядників інформації обов'язку надавати та оприлюднювати інформацію, крім випадків, передбачених законом;
- обов'язком розпорядників інформації визначати спеціальні структурні підрозділи або посадових осіб, які організують у встановленому порядку доступ до публічної інформації, якою вони володіють;
- максимальним спрощенням процедури подання запиту та отримання інформації;
- доступом до засідань колегіальних суб'єктів владних повноважень, крім випадків, передбачених законодавством;
- здійсненням парламентського, громадського та державного контролю за дотриманням прав на доступ до публічної інформації;
- юридичною відповідальністю за порушення законодавства про доступ до публічної інформації.

Усі ці гарантії значно полегшують доступ до публічної інформації, роблять Закон України «Про доступ до публічної інформації» дієвим інструментом, який забезпечує участь громадськості в управлінні державними справами та справами рідної територіальної громади. Але щоб це знаряддя приносило користь, необхідно ним вміло користуватися.

Хто має право на доступ до публічної інформації?

Запитувачами публічної інформації відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації» є фізичні, юридичні особи та об'єднання громадян без статусу юридичної особи.

Згідно зі [статтею 5](#) Закону України «Про доступ до публічної інформації» доступ до інформації забезпечується шляхом надання інформації за запитами на інформацію, при цьому відповідно до [статті 19](#) цього самого закону запитувач має право звернутися до розпорядника інформації із запитом на інформацію, незалежно від того, стосується ця інформація його особисто чи ні, без пояснення причини подання запиту.

До якої інформація є відкритий доступ?

Будь-яка інформація є відкритою, крім тієї, що віднесена законом до інформації з обмеженим доступом. Основними ознаками відкритої інформації є те, що доступ до неї надається будь-яким зацікавленим особам, а будь-яке обмеження права на одержання відкритої інформації забороняється.

Згідно з [частиною 7 статті 6](#) Закону України «Про доступ до публічної інформації» *обмеженню доступу підлягає інформація, а не документ*. Якщо документ містить інформацію з обмеженим доступом, для ознайомлення надається інформація, доступ до якої необмежений.

Яка інформація є особистою?

Конфіденційна інформація – це інформація про фізичну особу, а також інформація, доступ до якої обмежено фізичною або юридичною особою, крім суб'єктів владних повноважень.

Що відноситься до інформації з обмеженим доступом?

Закон України «Про доступ до публічної інформації» визначає, що інформацією з обмеженим доступом є:

- конфіденційна інформація ([стаття 7](#));
- таємна інформація ([стаття 9](#));
- службова інформація ([стаття 8](#)).

Як особа може реалізувати своє право на інформацію?

Закон України «Про доступ до публічної інформації» визначає кілька можливих шляхів отримання доступу до інформації:

- ознайомлення з інформацією, оприлюдненою в офіційних джерелах;
- направлення розпорядникові запиту на доступ до інформації та отримання відповіді на нього;
- особисте відвідування засідання колегіального суб'єкта владних повноважень;
- самостійне ознайомлення з відповідними документами в місці, спеціально відведеному для цієї мети розпорядником інформації.

Відповідно до [пункту 4 частини 1 статті 14](#) Закону України «Про доступ до публічної інформації» розпорядник інформації зобов'язаний визначити спеціальні місця для роботи запитувачів з документами чи їхніми копіями, а також надавати право запитувачам робити виписки з них, фотографувати, копіювати, сканувати їх, записувати на будь-які носії інформації тощо.

Доступ до інформації забезпечується шляхом систематичного та оперативного оприлюднення розпорядниками інформації:

- в офіційних друкованих виданнях;
- на офіційних сайтах в мережі Інтернет;
- на [Єдиному державному вебпорталі відкритих даних](#);
- на [Єдиному вебпорталі використання публічних коштів](#);
- на інформаційних стендах;
- на офіційних сторінках в соцмережах;
- будь-яким іншим способом.

Хто є розпорядником інформації?

За законом «Про доступ до публічної інформації» розпорядники — «органи державної влади, інші державні органи, органи місцевого самоврядування, органи влади Автономної Республіки Крим, інші суб'єкти, що здійснюють владні управлінські функції відповідно до законодавства та рішення яких є обов'язковими для виконання».

Закон гарантує кожному доступ до публічної інформації. Будь-який громадянин має право отримати потрібну йому інформацію, зробивши запит у зручній для нього формі — письмовій, усній, електронній, телефоном. Головне — знати, до кого саме звертатися по ті дані, які вам потрібні. Для того, щоб краще зорієнтуватися в повноваженнях, рекомендуємо вам ознайомитися з серією матеріалів на тему «Розподіл повноважень влади. Хто за що відповідає» тут.

Згідно з [пунктом 3 статті 22](#) Закону України «Про доступ до публічної інформації» розпорядник інформації, який не володіє запитуваною інформацією, але якому за статусом або характером діяльності відомо або має бути відомо, хто нею володіє, зобов'язаний направити цей запит належному розпоряднику з одночасним повідомленням про це запитувача.

Крім державних органів та органів місцевого самоврядування закон згадує про «інших суб'єктів», які теж можуть представляти для нас інтерес.

Інших розпорядників інформації можна поділити на три основні групи:

- розпорядники інформації про бюджетні кошти — юридичні особи, які фінансуються з державного або місцевого бюджету;
- юридичні особи, які виконують делеговані владні повноваження, надаючи державні послуги (школи та інші заклади освіти, лікарні тощо).
- природні монополісти та інші організації/компанії, які домінують на ринку чи мають спеціальні, виключні права, є розпорядниками інформації про ціни на товари та послуги, а також їхнє постачання. Повний список монополістів є у [Зведеному переліку природних монополій](#).

Закон забороняє обмежувати доступ шляхом віднесення до конфіденційної такої інформації: щодо використання бюджетних коштів юридичними особами, що фінансуються з державного, місцевих бюджетів, бюджету Автономної Республіки Крим; пов'язаної з виконанням особами делегованих повноважень суб'єктів владних повноважень згідно із законом чи договором, серед яких надання освітніх, оздоровчих, соціальних або інших державних послуг; щодо умов постачання суб'єктами господарювання, які займають домінуюче становище на ринку або наділені спеціальними чи виключними правами, або є природними монополіями, товарів, послуг та цін на них; якою володіють суб'єкти господарювання і яка становить суспільний інтерес (суспільно необхідна інформація), зокрема, інформація про стан довкілля; якість харчових продуктів і предметів побуту; аварії, катастрофи, небезпечні природні явища та інші надзвичайні події, що сталися або можуть статися і загрожують здоров'ю та безпеці громадян.

[Частина друга статті 13](#) Закону України «Про доступ до публічної інформації» містить важливе уточнення: «До розпорядників інформації, зобов'язаних оприлюднювати та надавати за запитами інформацію, визначену в цій статті, у порядку, передбаченому цим Законом, прирівнюються суб'єкти господарювання, які володіють:

- інформацією про стан довкілля;
- інформацією про якість харчових продуктів і предметів побуту;
- інформацією про аварії, катастрофи, небезпечні природні явища та інші надзвичайні події, що сталися або можуть статися і загрожують здоров'ю та безпеці громадян;
- іншою інформацією, що становить суспільний інтерес (суспільно необхідною інформацією)».

Отже, якщо в організації, установи або навіть приватної компанії є подібна інформація, що має суспільний інтерес, ви маєте право отримати цю інформацію, а розпорядник зобов'язаний її надати.

Що має містити запит на інформацію?

Запит на інформацію має включати:

- ім'я (найменування) запитувача, поштову адресу або адресу електронної пошти, а також номер засобу зв'язку, якщо такий є;
- загальний опис інформації або вид, назву, реквізити чи зміст документа, щодо якого зроблено запит, якщо запитувачу це відомо;
- підпис і дату за умови подання запиту в письмовій формі.

Яким є термін надання відповіді?

[Стаття 20](#) Закону України «Про доступ до публічної інформації» зобов'язує розпорядника інформації має надати відповідь на запит на інформацію не пізніше п'яти робочих днів з дня отримання запиту.

У разі якщо запит на інформацію стосується інформації, необхідної для захисту життя чи свободи особи, щодо стану довкілля, якості харчових продуктів і предметів побуту, аварій, катастроф, небезпечних природних явищ та інших надзвичайних подій, що сталися або можуть статись і загрожують безпеці громадян, відповідь має бути надана не пізніше 48 годин з дня отримання запиту. Клопотання про термінове опрацювання запиту має бути обґрунтованим.

У разі якщо запит стосується надання великого обсягу інформації або потребує пошуку інформації серед значної кількості даних, розпорядник інформації може продовжити строк розгляду запиту до 20 робочих днів з обґрунтуванням такого продовження. Про продовження строку розпорядник інформації повідомляє запитувача в письмовій формі не пізніше п'яти робочих днів з дня отримання запиту.

Чи встановлюється плата за надання інформації?

Інформація на запит надається безкоштовно.

У разі якщо задоволення запиту на інформацію передбачає виготовлення копій документів обсягом більш як 10 сторінок, запитувач зобов'язаний відшкодувати фактичні витрати на копіювання та друк.

Відповідно до пункту 3 частини першої [статті 22](#) Закону України «Про доступ до публічної інформації» розпорядник інформації має право відмовити в задоволенні запиту у випадку, коли особа, яка подала запит на інформацію, не оплатила передбачені [статтею 21](#) цього закону фактичні витрати, пов'язані з копіюванням або друком.

Хто несе відповідальність за порушення вимог Закону України «Про доступ до публічної інформації»?

У розпорядників публічної інформації – органів державної влади та місцевого самоврядування – має бути призначена відповідальна особа або відповідальний підрозділ з доступу до публічної інформації. [Стаття 14](#) Закону України «Про доступ до публічної інформації» передбачає, що розпорядники інформації зобов'язані мати спеціальні структурні підрозділи або призначати відповідальних осіб для забезпечення доступу запитувачів до інформації та її оприлюднення.

Адміністративна відповідальність згідно з чинним законодавством України покладається на фізичну особу, тому протокол щодо вчинення адміністративного правопорушення складається на посадову особу, до обов'язків якої належить здійснення певної дії щодо забезпечення доступу до інформації (наприклад, оприлюднення інформації, прийом та реєстрація запитів, надсилання відповідей). Зазвичай у розпорядника інформації на кожному етапі розгляду запиту на інформацію відповідальність несе окрема особа, відповідальна за доступ, або керівник структурного підрозділу з доступу до інформації.

До кого оскаржити порушення права на доступ до інформації?

Порушення права на доступ до публічної інформації можна оскаржити:

- до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;
- до керівника розпорядника або до вищого органу управління;
- у суді.

[Частина друга статті 212-3](#) «Порушення права на інформацію та права на звернення» Кодексу України про адміністративні правопорушення (КУпАП) передбачає відповідальність за такі порушення Закону України «Про доступ до публічної інформації»: необґрунтоване віднесення інформації до інформації з обмеженим доступом, ненадання відповіді на запит на інформацію, ненадання інформації, неправомірна відмова в наданні інформації, несвоєчасне надання інформації, неповне надання інформації, надання недостовірної інформації.

Окремим складом адміністративного правопорушення є неоприлюднення інформації, обов'язкове оприлюднення якої передбачено законами України [«Про доступ до публічної інформації»](#) та низкою інших законів: [«Про оцінку впливу на довкілля»](#), [«Про особливості доступу до інформації у сферах постачання електричної енергії, природного газу, теплопостачання, централізованого постачання гарячої води, централізованого питного водопостачання та водовідведення»](#), [«Про доступ до архівів репресивних органів комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років»](#), [«Про відкритість використання публічних коштів»](#) та [«Про запобігання корупції»](#). Відповідальність за таке порушення передбачає [частина перша статті 212-3](#) КУпАП.

Звернення до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини подаються поштою на адресу Секретаріату Омбудсмена або електронною поштою на адресу hotline@ombudsman.gov.ua

В електронному зверненні також має бути зазначено електронну поштову адресу, на яку заявнику може бути надіслано відповідь, або відомості про інші засоби зв'язку з ним. Застосування електронного цифрового підпису при надсиланні електронного звернення не вимагається, але краще скористатися сучасними сервісами, наприклад, можливістю підписання документів [на порталі «Дія»](#). Питання, пов'язані із застосуванням електронних підписів та надсиланням електронних документів, врегульовані законами України [«Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги»](#) та [«Про електронні документи та електронний документообіг»](#).

Подання скарги до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини ґрунтується на нормах законів України [«Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»](#), [«Про звернення громадян»](#), а також на приписах [статті 212-3](#) та [пункту 8-1 частини першої статті 255](#) КУпАП, які надають право уповноваженим особам Секретаріату Омбудсмена складати протоколи про адміністративні правопорушення у справах про порушення права на інформацію та права на звернення. У разі безпідставної відмови в наданні запитуваної інформації (в повному обсязі або частково) чи порушенні строків її надання, вчинення інших правопорушень у сфері доступу до публічної інформації про це доцільно повідомити офіс Уповноваженого з прав людини. Секретаріат Омбудсмена має право провести відповідну перевірку та скласти протокол про адміністративне правопорушення, передбачене [статтею 212-3](#) КУпАП. Крім того, Уповноважений з прав людини має право видати приписи про усунення порушень права на доступ до публічної інформації, що нерідко справляє швидкий вплив на правопорушників і допомагає поновити права запитувачів.

Іншим дієвим способом захисту права на отримання публічної інформації є подання скарги на неправомірні дії чи бездіяльність посадової особи, що відповідає за доступ до публічної інформації, до її керівника чи навіть до вищого органу управління.

Якщо перелічені вище шляхи захисту права на доступ до публічної інформації не дали результату, і права запитувача поновити не вдалося, то доцільно звернутися з позовом до суду. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності розпорядників інформації до суду здійснюється відповідно до [Кодексу адміністративного судочинства України](#).

Що таке відкриті дані?

Відкриті дані – це публічна інформація у форматі, придатному для автоматизованої обробки електронними засобами, інакше кажучи, у форматі, який може опрацювати програмне забезпечення без участі людини. Найлегше їх знайти на [Єдиному державному порталі відкритих даних](#).

Доступ до інформації про розпорядження бюджетними коштами та майном

Одним з принципів бюджетної системи України є принцип публічності та прозорості — інформування громадськості з питань бюджетної політики, складання, розгляду, затвердження, виконання державного бюджету та місцевих бюджетів, а також контролю за виконанням державного бюджету та місцевих бюджетів.

Відповідно до [частини 5 статті 6](#) Закону України «Про доступ до публічної інформації» не може бути обмежено доступ до інформації про розпорядження бюджетними коштами, володіння, користування чи розпорядження державним, комунальним майном, зокрема й до копій відповідних документів, умови отримання цих коштів чи майна, прізвища, імена, по батькові фізичних осіб та найменування юридичних осіб, які отримали ці кошти або майно.

Відповідно до Закону України «Про відкритість використання публічних коштів» гарантовано доступ, у тому числі через інтерфейс прикладного програмування, до інформації про використання юридичними особами публічного права публічних коштів. Зазначена інформація підлягає оприлюдненню на [Єдиному вебпорталі використання публічних коштів](#). Це офіційний державний вебпортал з відкритими даними про використання розпорядниками та одержувачами публічних коштів державного та місцевих бюджетів. Вебпортал входить до складу платформи відкритих даних у сфері публічних фінансів «[E-data](#)».

Враховуючи істотні загрози як інтересам національної безпеки, територіальної цілісності, громадському порядку через розкриття повного доступу до публічної інформації у формі відкритих даних, Мінцифри провело ґрунтовний аналіз усіх наборів відкритих даних і сформувало перелік відомостей, рекомендованих до оприлюднення в умовах воєнного стану.

Коли ми отримуємо зарплатню, купуємо товари в магазині, заправляємося бензином, ми сплачуємо податки до бюджету. За даними «CASE Україна», одного з найстарших і найвпливовіших українських осередків дослідження державної політики, [державний бюджет на 78% складається з податків звичайних українців](#) — саме з наших з вами. Публічні закупівлі відбуваються за наші кошти. І кожен громадянин має право контролювати їхній перебіг і навіть впливати на те, що купує держава або територіальна громада.

Що таке система Prozorro?

[Електронна система публічних закупівель «Prozorro»](#) – це онлайн-платформа, де державні та комунальні замовники оголошують тендери на закупівлю товарів, робіт і послуг, а представники бізнесу змагаються на торгах за можливість поставити це державі та територіальним громадам.

Сфера публічних закупівель регулюється [Законом України «Про публічні закупівлі»](#), а головним нормотворчим органом в цій сфері є Департамент сфери публічних закупівель та конкурентної політики, який входить до складу Міністерства економіки України. Державне підприємство «Прозорро» разом з електронною системою «Prozorro» належать державі Україна та підпорядковуються Кабінету Міністрів України.

З 1 квітня 2016 року система «Prozorro» є обов'язковою для центральних органів влади та монополістів, а з 1 серпня — для всіх інших замовників, що здійснюють закупівлі за бюджетні кошти.

Як проводяться закупівлі?

Тендерні закупівлі в Україні проводяться через систему електронних торгів «Prozorro». Тендери оголошують на покупку товарів, послуг або робіт. Переможцем система обирає того учасника, який на редукації (аукціон, у якому кроки здійснюються на зниження ціни) запропонував найменшу ставку, а також чії умови підійшли Замовнику.

Як працює «Prozorro» під час воєнного стану?

Електронна система працює в режимі воєнного стану. У цей особливий період були спрощені умови організації торгів – здебільшого зміни стосуються строків проведення, переліку документів, необхідних для участі, оплати реєстраційних і гарантійних грошових внесків.

Хто контролює тендерні закупівлі?

Держаудитслужба, Антимонопольний комітет України, Рахункова палата України контролюють публічні закупівлі в межах своїх повноважень, визначених Конституцією та законами України.

«Прозорро. Продажі»

«[Прозорро.Продажі](#)» — електронна система онлайн-аукціонів із продажу та здачі в оренду майна. За допомогою сучасних ІТ-рішень підвищується прозорість процесу продажу та ефективність управління державним та комунальним майном. Акціонерне товариство «Прозорро.Продажі» знаходиться в державній власності, належить та управляється Міністерством економіки.

У 2023 році онлайн-аукціони допомогли заробити для бюджетів різних рівнів понад 14 млрд грн. Конкуренція серед учасників на аукціоні дозволяє отримати вищу ціну. Тож, якщо ваша громада має майно і шукає орендаря або покупця, варто скористатися можливостями цієї платформи і зробити операції оренди або продажу прозорими та ринково вигідними для громади.

Також наявність архіву і зручної системи пошуку в обох системах – «Prozorro» і «Прозорро.Продажі» – дозволяє активним громадянам аналізувати, контролювати і вчасно впливати на ефективність використання коштів і майна громади та держави. А від того, наскільки ефективно та чесно витрачають бюджетні кошти, залежить і те, в якій країні ми живемо.

Чи існують обмеження в доступі громадян до публічної інформації, пов'язані з дією в державі правового режиму воєнного стану?

Закон України «Про доступ до публічної інформації» передбачає випадки обмеження доступу до інформації. Таке обмеження можна застосувати при дотриманні одночасно трьох вимог:

- обмеження доступу до інформації здійснюється виключно в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку для запобігання заворушенням чи кримінальним правопорушенням, для охорони здоров'я населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету й неупередженості правосуддя;
- розголошення інформації може завдати істотної шкоди цим інтересам;
- шкода від оприлюднення такої інформації переважає суспільний інтерес в її отриманні.

Що ж стосується обмежень, пов'язаних із впровадженням в державі правового режиму воєнного стану, то слід зазначити, що Закон України «Про правовий режим воєнного стану» не передбачає прямої можливості встановлювати будь-які заборони чи обмеження щодо розгляду запитів на інформацію. Проте [частина 10 статті 9](#) цього закону визначає, що у період дії воєнного стану на акти органів місцевого самоврядування, військово-цивільних адміністрацій та військових адміністрацій, а також їхніх посадових осіб не поширюються вимоги пункту третього частини першої (в частині оприлюднення проєктів актів) та частини четвертої [статті 15](#) Закону України «Про доступ до публічної інформації», а також вимоги Закону України [«Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності»](#) та Закону України [«Про державну допомогу суб'єктам господарювання»](#).

9 січня 2024 року члени Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин розглянули [Спеціальну доповідь](#) Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо додержання конституційного права на інформацію в умовах дії правового режиму воєнного стану. Омбудсмен України наголосив, що в умовах дії правового режиму воєнного стану може підлягати обмеженням право на інформацію, визначене [статтею 34](#) Конституції України. Водночас обмеження такого права не означає його повну заборону, а реалізація свободи вираження поглядів має здійснюватися в певних межах, тобто згідно з переліком заходів правового режиму воєнного стану відповідно до [статті 8](#) Закону України «Про правовий режим воєнного стану».

Таким чином, впровадження воєнного стану не позбавляє осіб права на доступ до публічної інформації, а обмеження доступу до інформації здійснюється виключно в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку та має бути чітко обґрунтоване згідно з вимогами [статті 6](#) Закону України «Про доступ до публічної інформації».

Рекомендації запитувачам інформації

- ✓ **будьте сучасними.** Використовуйте електронні засоби комунікації з розпорядниками, намагайтеся уникати паперового листування;
- ✓ **максимально чітко та зрозуміло формулюйте питання запиту;**
- ✓ **перед надсиланням запиту максимально використайте доступ до оприлюдненої публічної інформації на офіційних вебсайтах та інших відкритих інформаційних ресурсах розпорядників інформації;**
- ✓ **не зловживайте правом на подання запитів;**
- ✓ **захищайте своє право на інформацію.** У випадку порушень розпорядниками обов'язку оприлюднення публічної інформації звертайтеся до Омбудсмена, вищого органу управління розпорядника, суду.